

Naročnina za Jugoslavijo:
celoletno 180 Din, za 1/2 leta
90 Din, za 1/4 leta 45 Din,
mesečno 15 Din; za ino-
zemstvo: 210 Din. — Pla-
ča in toži se v Ljubljani.

TRGOVSKI LIST

Številka 105.

Uredništvo in upravnistvo
je v Ljubljani v Gregorči-
čevi ulici 23. — Rokopisov
ne vračamo. — Račun pri
pošti hranilnici v Ljubljani
št. 11.953. — Tel. št. 25-52.

Časopis za trgovino, industrijo, obrt in denarništvo

Izhaja vsak torek, če-
trtek in sobota

Ljubljana, sobota 19. septembra 1936

Cena posamezni
številki Din 1'50

In naša gospodarska centrala?

Kakor je izjavil češkoslovaški ministrski predsednik dr. Hodža začne dne 1. oktobra na Češko-slovaškem delovati »Centre économique«, gospodarska centrala, ki jo bodo ustanovile vse češko-slovaške industrije in podjetja, ki nameravajo bodisi s kapitalom bodisi s svojimi proizvodi delovati v Jugoslaviji in Romuniji. Nastanek te gospodarske centrale je naravna posledica sistematičnega prodiranja Nemčije na balkanski trg in zato uveljavljanja nemške industrije na tem trgu na škodo češkoslovaške. Toda češkoslovaška industrija je kvalitativno na prav tako visoki stopnji ko nemška, more pa tudi nuditi enako ugodne pogoje in zaostajala je za njo le v slabši organiziranosti. Z ustanovitvijo gospodarske centrale naj bo tudi ta napaka odpravljena.

Češkoslovaška industrija je neprimerno bolje organizirana ko naša in vendar čuti češkoslovaška industrija potrebo, da se posebej organizira za prodiranje na naš in romunski trg. Ali pa iz tega ne sledi tudi z vso jasnostjo dolžnost, da tudi mi svoje gospodarstvo organiziramo, ali ne nastaja iz tega zgovoren dokaz, da moramo tudi mi imeti svojo gospodarsko centralo?

Ta je nam tem bolj potrebna, ker so doslej izkušnje še vsako leto dokazale, da izgubljam deset in desetmilijonske vrednosti, ker je naš izvoz popolnoma neorganiziran. In danes, ko se hvalimo, da imamo rekordno dobro žetev, je tem bolj potrebno, da je naš izvoz organiziran, da ne bomo zopet doživeli velikanskih izgub, ker bomo nekatere trge preobremenili s svojim blagom, na druge pa nič poslali.

Češkoslovaška gospodarska centrala ima namen poglobiti gospodarske stike med državami Male antante. Tudi mi imamo interes, da se ti stiki poglobijo, in sicer na način, ki bo za oba dela ugoden, tako za nas ko za Češkoslovaško. To pa je zopet dosegljivo le na ta način, da imamo tudi mi centralo, ki bo vso našo zunanjo trgovino dirigirala in ki bo skrbela, da se bosta uvoz ko izvoz gibala v pravih mejah. Takoj mora nastati neenako razmerje, če deluje samo na eni strani gospodarska centrala in če se bo druga stran pri tem odrezala slabše. In to se bo nam zgodilo, če nimamo tudi mi gospodarske centrale, a to le po naši lastni krivdi.

Seveda pa nam more biti v korist le pravilno organizirana gospodarska centrala. Prvi nauk, kako mora biti ta centrala organizirana, so nam Češkoslovaki tudi že pokazali. Centrala mora biti absolutno nebirokratična, tvoriti jo morajo le interesirana podjetja, ne pa birokrati. Naš stari recept, da tvorijo vse komisije, vse odbore le odposlanci ministrstev, torej v tem oziru ne drži in je čisto neuporaben. Gospodarsko centralo morajo tvoriti le praktični gospodarski ljudje, ki tudi nosijo ves riziko zunanje trgovine.

V direktni zvezi s to osnovno zahtevo pa je druga enako temeljna zahteva, da mora biti gospodarska centrala absolutno prosta našega običajnega centralizma. V naši zunanji trgovini mo-

rajo sodelovati vse pokrajine v državi, zato tudi ne gre, da Beograd razdeljuje vse kontingente, temveč jih mora razdeljevati v resnici vsedržavna gospodarska centrala, sestavljena od gospodarskih ljudi iz vse države.

To zahtevo moramo tem bolj odločno poudariti, ker so bile dosej v gospodarskem svetu Male antante nekatere pokrajine silno malo zastopane ali pa sploh niso bile. Tako neenako zastopanje po-

meni silno zapostavljanje nekaterih pokrajin, ki ga ni mogoče več trpeti, še manj prenašati.

Pa tudi praktični razlogi zahtevajo, da so v gospodarski centrali vse pokrajine enakomerno zastopane, ker samo v tem primeru bomo imeli res jasen pregled vsega tega, kar moremo izvažati in kar moremo uvažati, ne da bi lastni proizvodnji škodovali.

Gospodarska centrala je za nas pogoj uspešne zunanje trgovine

in zato jo moramo ustanoviti, a tudi s ciljem, da postane jedro našega bodočega gospodarskega sveta, ki ga potrebujemo vsak dan bolj, čim bolj z njim odlašamo. Ko vsi narodi izpopolnjujejo svojo organiziranost, ne smemo mi trpeti še naprej svoje desorganiziranosti, razen če sploh nečemo priti do blagostanja. To pa vendar ne more biti naša namera in zato se naj gospodarska centrala ustanovi tudi pri nas!

Ali naj tudi trgovci stavkajo? Potreben opomin na vse strani

V zadnjem času se opaža okrepljena borba delavcev in nameščencev za izboljšanje svojih pogojev življenja. Zahtevajo višje mezde in plače, boljše delovne pogoje, skrajšanje delovnega časa, izboljšanje socialnega zavarovanja, ustanavljanje pokojninskih fondov tudi na prisilen način itd. Če ne morejo teh svojih zahtev doseči s pogajanjem, se poslužijo stavk, brez ozira na posledice, ki nastanejo s tem za druge. V Zagrebu so celo stavkali cestni prometniki ter s tem pokazali vsemu Zagrebu, da niso smeti, temveč ljudje iz krvi in mesa, ki tudi imajo svoje potrebe in da so tudi oni družbi potrebni. V resnici pa je postalo zunanje lice Zagreba zaradi njih stavke tako umazano, povsod se je širil duh gnilobe. Da je imela njih stavka tudi uspeh.

Vsi zahtevajo svoje pravice! Kaj pa vidimo pri trgovcih? Nič, in še enkrat nič. S prekrizanimi rokami stoje in se ne ganejo. Sklicujejo sicer sestanke, toda na te prihaja mesto na stotine, le nekaj trgovcev. Na teh shodih se sprejemajo resolucije, ki pa tudi nimajo nobenega pravega uspeha, temveč navadno obleže v miznicah.

Pri tem pa se stanje trgovca vsak dan bolj slabša. Skoraj smo prišli že tako daleč, da bo bolje za trgovca, če trgovino zapre in izroči ključke občinu, banovini ali davčnim uradom, pa da ti vodijo nadalje trgovino, kakor pa da se še sam z njo muči brez uspeha. Pa naj ti tudi prevzamejo odgovornost do nameščencev, do državne, občinske in banovinske blagajne, do dobaviteljev blaga ter sploh vse obveznosti, ki jih ima trgovec.

V resnici je danes položaj že takšen, da se samo z dobro voljo ne more nič doseči ter je zato čas, da tudi trgovci začno misliti o tem, kako bi svoje zahteve uveljavili. Seveda pa ne mislimo tu na prav nobena nasilna dejanja. Niti od daleč! Saj za takšne metode tudi noben trgovec ni! A to tudi treba ni, ker so še drugi načini in druga pota, da more trgovec pred javnostjo in odgovornimi činitelji vsaj manifestirati svoj protest proti zanemarjanju trgovine in omalovaževanju trgovskih zahtev.

Če bi n. pr. trgovci zaprli svoje lokale, potem bi to imelo silen učinek na vse gospodarstvo in hitro bi se pokazalo, kako je do danes naše gospodarstvo reševala iz vseh polomov v prvi vrsti trgovina. To je jasen do-

kaz, da je naša trgovina v svojem jedru zdrava.

Da pa se trgovini v resnici pomaga, ni treba državi niti dosti storiti za trgovino. Zadostuje, če že enkrat začne upoštevati in uresničevati zahteve trgovine in da se že enkrat začne voditi v državi prava gospodarska politika, ne pa, da ozir do volilnih kroglic potisne vsa gospodarska načela v ozadje. Samo interesi našega gospodarstva naj se začno upoštevati, pa si bo takoj trgovina opomogla in vse blagostanje naroda se bo začelo dvigati.

Tu pa je treba takoj pripomniti, da z obljubami ni nikomur pomagano. Obljub je bilo že več ko dosti, danes so potrebna dejanja, ki bodo dejansko izboljšala položaj trgovine. Tudi nobenih konferenc in anket, da bi

se trgovske zahteve šele proučevale ni treba, ker je tudi teh anket in konferenc bilo že več ko zadosti.

Če pa seveda te uvidevnosti na odločujočih mestih ne bo, če se bodo še naprej omalovaževale in prezirale zahteve trgovstva, potem mora na vse zadnje tudi trgovec postaviti vprašanje, če naj tudi on začne stavkati.

Ali pa se vsi odgovorni činitelji tudi zavedajo, kaj bi stavka trgovcev pomenila? Kako težke posledice bi imela? Kaj že samo to pomeni, da morajo trgovci danes o tem premišljevati, da začno tudi oni stavkati?

Je že skrajni dokaz obupnega stanja trgovine da se sploh govori o možnosti stavke trgovcev. Je to že skrajni opomin! Vsaj tega naj bi odgovorni činitelji ne prezrili!

Industrija in velesejmi Proti nepotrebnemu beograjskemu velesejmu!

V »Jugoslavenskem Gvozdjaru« je objavil neki industrialec članek proti nameravanemu beograjskemu velesejmu, v katerem v silno mirnem tonu, zato pa s tem silnejšimi argumenti dokazuje vso nepotrebnost in škodljivost nameravanega beograjskega velesejma. Iz njegovih izjavanj posnemamo:

Predvsem je treba omeniti, da bi novi velesejem pomenil novo in znatno obremenitev gospodarstva. Bil bi naravnost luksuz, da bi se mi dovolili kar tri velesejme. Celo trgovsko in industrijsko mnogo močnejše države imajo samo en ali največ dva velesejma, mi pa naj bi jih imeli kar tri.

Res je, da imamo v naši državi kapitalno močne in velike industrije, ki pa so večinoma tuje. Toda kaj naj velika podjetja bakra, železa, cementa, boksita itd. delajo na velesejmih? Ta podjetja so vezana na dobavlja tuja podjetja, katerim dobavljajo svoje blago. Če bi razstavila na velesejmu, potem bi to storila le iz domačega patriotizma ali pa lokalnih ozirov. Ta industrija pa je že dosedaj imela dovolj velike stroške, če se je udeležila katerega velesejma. Treba je plačati prevoz blaga, razstavne prostore, nameščence itd. Za nekatere industrije pomeni to razstavljanje izdatke, ki so šli v desetisoce! Te industrije so razstavljale eno leto v Ljubljani, drugo v Zagrebu, sedaj pa naj bi razstavljale še v Beogradu, in kar vsako leto.

Se nekako bi šlo, če bi moglo podjetje razstavljati vsako leto le na enem samem sejmu. Toda če razstavlja v enem mestu, je zamera v drugem in tako bi moralo razstavljati kar v vseh treh mestih.

Zagreb in Ljubljana sta v središču industrijskega kraja. Mizarški mojster v St. Vidu more pripeljati svoje pohištvo na ljubljanski velesejem tudi s konjem, da so njegovi prevozniki stroški minimalni. Isto velja za Zagreb. Kdo pa bi plačal industriji prevozne stroške, če bi morala enkrat razstavljati v Beogradu, nato v Ljubljani ali Zagrebu.

Nastaja pa tudi vprašanje, ali ima sploh Beograd tako močno industrijsko ozadje, da bi mogel privabiti kupce. Kolikor je meni znano, razen rudarske industrije ni v tem zaledju nobene industrije, ki bi mogla popolnoma pokriti vsaj domače potrebe. Kaj pa ji je potem treba iskati novih kupcev.

Čisto napačno je mnenje, kakor da bi mogel biti beograjski velesejem neka izhodna vrata za Balkan. Bolgarska ima dva svoja velesejma, v Plovdivu in Varni, Grčija ima svoj velesejem v Solunu. Niti grški niti bolgarski razstavljalci pa tudi nimajo posebnega interesa, da bi razstavljali na beograjskem velesejmu, ker večinoma itak nimajo blaga, ki ga tudi mi ne bi izdelovali in navadno še v boljši kakovosti.

Dosedanje izkušnje so doka-

Zveza trgovskih združenj Dravske banovine

II. seja predsedstva
Zveze trgovskih združenj Dravske banovine
v Ljubljani

se bo vršila v mali dvorani Trgovskega doma, Ljubljana, Gregorčičeva ul. 27

dne 22. septembra 1936
ob 10. uri dopoldne.

Dnevni red:

1. Poročilo predsedstva
2. razprava o volitvah v Zbornico za TOI v Ljubljani,
3. slučajnosti.

Zveza trgovskih združenj Dravske banovine v Ljubljani.

Predsednik:

Josip J. Kavčič l. r.

Tajnik:

M. A. Gornik l. r.

zale, da nam je beograjski velesejem nepotreben in da bi se izpremenil v navaden sejem, ki ne bi mogel reprezentirati našega domačega gospodarstva. Industrija pa bi bila prisiljena, da sploh neha z razstavljanjem na velesejmih, ker na treh sejmih ne bi mogla razstavljati, zameram pa bi se mogla izogniti samo na ta način, da ne razstavlja na nobenem velesejmu.

Izkušnja je nadalje pokazala, da imajo pri nas uspeh samo velesejmi s posebnimi razstavami. To sta dokazala tako zagrebški ko ljubljanski velesejem. Posebna tekstilna razstava, posebna lesna razstava, posebne razstave domače živine itd., te so imele uspeh. Takšne razstave pa se morejo prirediti samo v središčih, kjer je doma tekstilna, lesna in druge industrije. V okolici Beograda pa teh industrij ni.

Rečeno je bilo, da se bodo naše industrije prisilile, da zgrade na beograjskem velesejmu svoje paviljone in da tam stalno razstavljajo. Če bi se to res zgodilo, potem bi to pomenilo, da se hoče nasilno likvidirati oba sedanja in vseskozi uspešna velesejma v Ljubljani in Zagrebu. O tem pa bodo imeli končno besedo tudi odločujoči faktorji in potem bomo vsi videli, če jim gre res samo za splošne nacionalne interese ali pa je njih namera, da se uničijo vse vrednote, ki obstoje v prečanskih krajih!

Trgovinska pogajanja z Anglijo

Oktober meseca se bodo začela trgovinska pogajanja z Anglijo, ki se bodo najbrže vodila v Londonu. Naša delegacija ne bo delala na to, da se zmanjša naš uvoz iz Anglije, temveč da se poveča naš izvoz v Anglijo. V ta namen bo predlagala, da nam Anglija poviša kontingente, kakor je storila za časa sankcij. Angleži pa se zlasti zanimajo za vprašanje naročil naših uvoznikov pred uvedbo naše uvozne kontrole. Ta naročila naj bi se izvršila, denar od tega uvoza pa naj bi se uporabil za povečanje jugoslovanskega izvoza v Anglijo. Nadalje bodo skušali doseči Angleži povečanje angleškega izvoza predvsa v Jugoslavijo.

Širite »Trgovski list«!

Donesek k našim zastopnikom na kongresih

Na Dunaju je bil te dni III. veliki mednarodni kongres raziskovalcev ledene dobe. Akademijo znanosti v Beogradu je zastopal prof. Milanković, našo državo pa prof. Laskarov. Udeležila pa sta se kongresa tudi slovenska znanstvenika profesor Brodar iz Celja in decent dr. Rakovec.

Od Jugoslovancev je na kongresu predaval edino prof. Brodar, ki se je že proslavil v znanstvenem svetu s svojimi odkritji v Potočki zijalki. Njegovo predavanje je bilo tako odlično, da je sledila predavanju velika debata in da so mu čestitali znanstveniki z največjim priznanjem. Nekateri so celo izjavili, da je bilo njegovo predavanje najlepše, kar jih je bilo na kongresu.

In sedaj črta ter zaključno vprašanje: Zakaj pa potem ni bil prof. Brodar zastopnik naše države? — Zakaj se je moral on kot najbolji poklicani udeležiti kongresa le kot zasebni udeleženec?

Z neresnicami proti podjetjem

Tvrdka »Slograd« je objavila naslednje poročilo:

»Poročilo stavbinskega delavstva z Jesenice dne 14. t. m. o delavskih mezdah pri gradbenem podjetju Slograd, d. d. je neresnično. Podjetje se je v juniju l. l. udeležilo pogajanj ter s svojim nastopom ugodno vplivalo na njih potek, ki so tudi privedla do pozitivnega zaključka. Ta sporazum je podjetje Slograd podpisalo kot prvo. Že vso dobo depresije delavskih mezd je podjetje Slograd skoro vse delavstvo na Jesenicah plačevalo z mezdami, katere je ostalo stavbinsko delavstvo doseglo šele ob sporazumu. Po sporazumu pa je podjetje Slograd znaten del svojega delavstva plačevalo z višjimi mezdami kakor pa to določa pogodba. Podjetje je izpolnjevalo in izpolnjuje vse obveznosti po tozadevnem sporazumu, pač pa je delavstvo brez vsakega vzroka stopilo v stavko, hoteč izsiliti še višje meze. Ker smatra podjetje pogodbo za obvezno, tako za delavstvo kot tudi za stavbna podjetja, ni moglo pristati na izprijembo iste, ki je veljavna do 1. januarja 1937.«

Podobno izjavo je objavilo tudi podjetje inž. Dedeka.

Razumljivo je, če si skuša delavstvo priboriti boljše meze, toda v tem boju mora tudi delavstvo spoštovati sklenjene pogodbe, predvsem pa se ne sme boriti proti podjetjem z neresnicami, ker bo v tem primeru izgubilo vse simpatije javnosti, kar za uspeh boja ni tako postranskega pomena.

Ne samo kot zdravilna voda

tudi za mešanje z vinom in sadnimi soki je

Rogaška slatina

izvrstna. Tudi tako pomešana pospešuje prav prijetno delovanje prebavnih in odvajalnih organov in spravi človeka v dobro razpoloženje!

Statistika tekstilnih podjetij

Po statistiki Saveza tekstilne industrije v Beogradu je bilo v Jugoslaviji leta 1935. skupno 341 tekstilnih podjetij, ki so se razdelila na posamezna področja zbornice takole:

področje zbor.	podjetij	v %
v Ljubljani	90	26,39
v Zagrebu	89	26,10
v Novem Sadu	67	19,65
v Beogradu	63	18,48
v Sarajevu	26	7,62
v Splitu	6	1,76

Po podatkih delavskega zavarovanja je bilo v vsej tekstilni industriji zaposlenih 49.218 delavcev in delavk.

Ples nad brezdnom ali vrtočlavlavica dolgov

Pod tem naslovom je objavil Francesco Nitti naslednji resnega preudarka vredni članek:

Tajnik ameriške državne blagajne Henry Morgentau je nedavno izjavil, da je dosegel v lanskem proračunskem letu, ki se je nehal dne 30. junija, deficit Združenih držav Sev. Amerike višino 6 milijard dolarjev, dočim je prejšnje leto znašala »samo« 3.375 milijonov dolarjev. To povečanje deficita je posledica izglasovanja bonov bivšim bojevnikom in nekaterih izprememb, ki so nastopile v Rooseveltovi obnovi severno-ameriškega narodnega gospodarstva. Javni dolgovi so se na ta način povzpeli na 35.793 milijonov dolarjev.

To je ogromen dolg. Če pa se upoštevajo bogastvo, gospodarska moč in sredstva Združenih držav Sev. Amerike, potem je njih dolg mnogo manjši ko dolg večine evropskih držav.

Zaenkrat požirajo države povsod na svetu največji del prihrankov. Vsakega dne se more opaziti stalno zmanjševanje kapitala, ki je namenjen proizvodnji. Najbolj nevarni gospodarski pojav sedanje dobe pa je, da se je potrošnja industrije zmanjšala za 10%, dočim so se zmanjšala trajna dobra, namenjena ustvarjanju novih kapitalov za 34%. Vse, kar povečuje bogastvo, nove zgradbe, nove tvornice, stroji, kmetijske ustanove, vse to je v nazadovanju, mesto da bi bilo v razmahu.

Čuti se pomanjkanje zaupanja. Za kratkoročna posojila se more dobiti denar tudi proti nizkim obrestim, silno težko pa je dobiti denar za dolgoročna posojila.

Država požira ogromne količine bogastva. Carinski protekcijonizem, gospodarske avtarkije, negotovost in oboroževanje, vse to vedno bolj zastruje položaj in povečuje malokrvnost svetovnega gospodarstva.

Da bi se jasno videlo, kako ogromen je ta razdiralni pojav, moramo navesti nekatere številke.

Šef ameriške statistike O. P. Osten je po zelo natančnih proučevanjih izjavil, da so znašali javni dolgovi na svetu l. 1900. 31.301 milijon dolarjev. Danes imajo Združene države Sev. Amerike 34.783 milijonov dolarjev dolga, torej več kakor ves svet l. 1900.

V biltnu za statistiko francoskega finančnega ministrstva za l. 1898. je statistika javnih dolgov Evrope v l. 1897. Vsi javni dolgovi Evrope so takrat znašali 122.257 milijonov.

Meseca februarja letošnjega leta je predložil francoski finančni minister finančnemu odboru poročilo, po katerem je znašal javni dolg Francije 333 milijard frankov. K temu dolgu je treba prišteti posojila, ki so bila sklenjena po tem datumu v Franciji in v Angliji, tako posojila za železnice, da o drugih lokalnih posojilih niti ne govorimo.

Sama Francija ima danes trikrat toliko dolgov, kakor vsa Evropa pred 40 leti.

V okroglih številkah je Francija zmanjšala vrednost svojega denarja za štiri petine, Združene države Sev. Amerike pa za dve petini. Kljub temu pa je povečanje dolgov ogromno in bilo bi ogromno tudi če bi prišlo do novega zmanjšanja vrednosti denarja. Zmanjšati vrednost denarja pa pomeni deloma odpovedati plačilo. Ni pa to niti najboljša oblika ustavljenja plačil.

Vojna je pobila blizu 10 mili-

jonov ljudi, delavna sposobnost pa je bila zmanjšana 30 milijonem ljudem. Svetovno klanje je veljalo človeštvo 20 milijard v zlatu, ki so večinoma čisto propadle.

Po vojni so bili potrebni veliki prihranki in potrebno bi bilo, da bi se obnovila svoboda gibanja, tako za ljudi ko za blago, da bi se s tem obnovilo mednarodno zaupanje.

Toda razpaljene strasti, nove oblike etatizma, povzročene po vojni, dvig nacionalizma, vse to je ustvarilo carinski protekcijonizem, diktature, nezaupanje ter obenem tudi uvedlo največjo razsipnost. Vsi državni proračuni, izračunani v zlatu so se povečali za 100, 200 in tudi za 400 odstotkov, dočim se je istočasno carinski protekcijonizem povečal v do sedaj nepoznanem obsegu.

Ni res, da so se povečali samo izdatki za vojsko in oboroževanje. Povečali so se tudi vsi drugi izdatki, in sicer v isti meri, pa tudi v večji. Vse se zahteva od države. Denarne težave, negotovost kapitala, zmanjševanje trajnih dobrin, vse je odvisno od istega vzroka, od razsipnosti države in pomanjkanja varnosti. To, kar mi imenujemo krizo, je samo zastoj, ki ni nastal iz gospodarskih vzrokov, temveč iz političnih, ki povzročajo motnje v proizvodnji in v denarnem prometu.

Vse diktature zahtevajo velike izdatke ter vodijo prej ali kasneje k propasti. Ze Platon je pisal v svoji »Državi«, da začne tiran z vojno, kadar čuti, da je izgubljen. Danes je v Evropi mnogo preveč diktatur, ki se pripravljajo na vojno in pehajo druge v vojno.

Združene države Sev. Amerike razpolagajo z ogromnim bogastvom. Na drugi strani je Francija najbogatješa država na evropskem kontinentu. Toda kakšen je položaj drugih evropskih držav, katerih sredstva so omejena in katerih javni dolgovi so danes štiri do petkrat večji ko pred vojno? Kljub temu pa te države še nadalje nerazumno

veliko trošijo, se brezobzirno oborožujejo ter se zatekajo k vedno dražjim in vedno bolj težkim posojilom.

Dolgovi! Dolgovi! Vedno novi papirji in vedno novi davki!

Maxim Du Canne nam je opisal zgodbo nekega usnarja v Dijonu, ki je bil v dobi Napoleona III. postavljen pred sodišče, ker da je govoril proti državi. Takrat je državni proračun Francije znašal dve milijardi frankov. Usnar pa je dejal svojim prijateljem ne brez ironije, da bi državni bankovci, položeni eden na drugega dosegli višino stolpa dijonske cerkve. Tiranija Napoleona III. je bila dobrohotna in človeška v primeru z diktaturami današnje dobe. Takrat so bili v Franciji tudi pametni sodniki. In tako je sodišče ugotovilo, da doseže 1000 frankov, položenih eden na drugega višino 10 centimetrov, da bi torej bile dve milijarde v bankovcih visoke 200 metrov, dočim je bil stolp dijonske cerkve visok samo 92 metrov. Usnar je bil zato oproščen, ker ni okleval državo.

S čim pa bi se danes mogli primerjati državni proračuni? Z Eiffelovim stolpom? Z njujorskimi nebotičniki? Vse to bi bilo mnogo prenizko. Morali bi se že primerjati z gorami. Za državne dolgove pa bi komaj Himalaja bila dovolj visoka.

Marksisti trde, da je današnje krize kriv kapitalistični sistem. Nacionalisti se razvneajo proti socialistom in njim pripisujejo krivdo za vse nadloge. Toda današnji gospodarski sistem je obstojal že pred vojno in bil je takrat popolnoma zdrav. Nacionalisti pripisujejo vse zlo socializmu, ki je prav tako obstojal tudi že pred vojno, in ni takrat povzročal prevelikih težav. Danes ves svet zahteva ogromne izdatke, socialisti zaradi svojih socialističnih ciljev, nacionalisti pa zaradi dosege svojih ciljev moči. Vedno pa je konec isti. Bodočnost bo zato ostala mračna, dokler ne zagledamo konca diktatur in konca avtarkije, torej zmanjšanja javnih izdatkov.

Ali je res trgovec nepotreben?

Proti trgovcem se je v zadnjem času zopet začelo kričati, da ne rečemo hujskati, da so popolnoma nepotrebni kot posredovalci med potrošniki in proizvajalniki. Ni treba nič drugega za dokaz nepotrebnosti trgovcev, kakor da se vsi potrošniki združijo v nabavljalne in konzumne zadrage, proizvajalniki pa v produktivne zadrage in trgovci da bodo popolnoma nepotrebni. Nabavljalne zadrage pa morejo kupovati blago ne samo doma, temveč tudi od tujih tvornic in ga uvažati v državo, da bodo trgovci tudi kot uvozniki nepotrebni. Prav tako pa bodo nepotrebni trgovci tudi kot izvozniki naših proizvodov, ker se bodo za izvoz ustanovile posebne zadrage ali pa bo izvoz vzela v svoje roke država.

Toda ti nasprotniki trgovcev naj pomislijo tudi naslednje: Zadrage ne plačujejo državi davkov, ne banovinom in občinam doklad in ta davčna prostost je tudi največja privlačnost zadrug in navadno edin vzrok njih rentabilnosti. Ko torej trgovcev ne bo in bodo na mesto njih same zadrage, se bo dosegel ideal države, v kateri se od blagovnega prometa ne bodo plačevali nobeni davki in ne doliade, temveč jih bodo plačevali le proizvajalniki in potrošniki. Ker

država pač ne bo mogla biti brez davkov, zadrage pa teh ne bodo plačevale, bodo pač morali potrošniki in proizvajalniki skrbeti za dohodke državne blagajne. Najbrže bodo do takrat gospodarsko tudi že tako okrepljeni, da bodo z lahkoto plačevali vse izdatke države.

Mesto trgovcev in njihovih pomočnikov pa bodo prišli zadrugni ravnatelji in njih pomočniki, da opravljajo promet med državljani in s tujino, ki so ga dosedaj opravljali trgovci. Ali pa se pri tem v resnici kaj izpremeni? Dosti na vsak način ne! Kajti blagovni promet se bo zopet moral obremenjevati s plačili ravnateljev in njihovih pomočnikov. Vsa izprememba bo morda samo v tem, da bodo imeli ravnatelji in pomočniki stalne plače, dočim opravljajo dostikrat trgovci vse življenje svoj posel in nimajo na konec niti toliko, da bi bili za starost preskrbljeni.

Pa še nekaj drugega je treba omeniti! Nikdar se ne bodo združni ravnatelji tako posvetili svojim poslom, kakor se posveti trgovci. In zato bo trgovec vse te zadrugne ravnatelje vedno prekašal po svoji iniciativnosti in to je tista slika, ki ga bo vedno ohranila. Poleg njegove iniciativ-

nosti pa bo trgovec tudi vedno obdržala njegova delavnost. Delovna doba trgovca ne pozna mej in trgovec dela le za ozirom na zahteve posla. Pri tem pa je tudi hiter v sklepu in če treba se odloči tudi za najbolj tvegane posle in nosi tudi riziko za te posle sam. To pa so one velike prednosti trgovca, ki so vedno in v vseh časih dale eksistenčno možnost trgovcu.

V spomin Martinu Vrablu

Po kratki mučni boleznii je umrl v ponedeljek dne 14. t. m. ob 13. uri Vrabl Martin, trgovec z manufakturnim blagom v Ptuj.

Kot sin ugledne kmečke rodbine se je rodil pokojnik dne 11. oktobra 1889 v Mestnem vrhu pri Ptuj. Po dokončani šoli je stopil l. 1905. v uk v takratno prvo slovensko trgovino z manufakturnim blagom Lončarec & Havelka, kjer je tudi služboval kot pomočnik, nato pa pri tvrdki Brenčič Alojz. Leta 1920. se je osamosvojil ter popolnoma posvetil svojemu poklicu. S svojo poštenostjo, dobrodušnostjo in ljubeznivostjo si je pridobil naklonjenost, pa tudi spoštovanje, ne samo pri strankah, ki jim je odlično postregel, temveč tudi pri vsem drugem prebivalstvu.

Združenje trgovcev bo težko žalovalo za pokojnikom, saj je z njegovo smrtjo izgubilo idealnega sodelavca kot blagajnika združenja.

Ohranimo ga trajno v spominu kot marljivega, pa tudi poštenega sodelavca.

S potrjim srcem izražamo njegovi težko prizadeti družini svoje iskreno sožalje in globoko sočutje. Naj mu bo zemlja lahka!

Kdaj se bo nehala svetovna gospodarska kriza

Londonški list »Economist« objavlja obsežno študijo o sedanjih gospodarskih razmerah v Angliji in v vsem svetu. Končno razpravlja tudi o verjetnem nadaljnjem razvoju gospodarskih razmer na svetu ter prihaja do naslednjih zaključkov: 1. Ni pričakovati, da se bo brezposelnost v Angliji še nadalje zmanjševala. Nasprotno se more v nekaterih gospodarskih panogah pričakovati celo povečanje brezposelnosti, zlasti v gradbeni stroki. 2. Če pa bo nastopilo padanje zaposlenosti, to ne bo nastopilo hitro, temveč se bo pojavljalo le postopoma. 3. Zelo polagoma se prenašajo delovne sile iz panoge, ki je bila zadeta od krize v druge panoge. 4. Se nadalje je pričakovati povečanje izvoza in zato tudi večjo zaposlitev industrije, ki dela za izvoz. 5. Z gotovostjo se more pričakovati svetovni skok cen.

Ves bodoči gospodarski razvoj se more deliti na tri dobe. Sedaj smo v prvi, ki jo označujejo dogodki zadnjih let. Sedanje stanje bo trajalo še 12 do 18 mesecev. Verjetno se bo začela v l. 1938. druga doba, ki bo v znaku konflikta med skokom cen in zmanjšanjem zaposlenosti. Brezposelnost se bo povečala, toda ne v katastrofalni obliki. Nato bo sledila tretja doba, ki bo v znaku dviga cen in večje zaposlenosti. Po mnenju strokovnjakov »Economista« bodo tedaj ugodno rešena tudi številna socialna, gospodarska in politična vprašanja.

barva, plesla in kemično snail obleke, klobuke itd. Skrobi in svetlolika srajce, ovratnike in manšete. Pere, suši, munga in lika domače perile

tovarna JOS. REICH

Poljanski nasip 4-6, Selenburgova ul. 8.

Telefon št. 22-72.

Trgovinski register

Vpisala se je naslednja tvrdka:

Pharmaceutika, družba z o. z. v Ljubljani. Obratni predmet: proizvodnja zdravil in zdravilnih specialitet, tvari in preparatov za zdravila, trgovanje z zdravili, specialitetami, drogami itd., nabava potrebnih surovin in strojev itd. Osnovna glavica v višini 200.000 din je vplačana v celoti. Poslovodje: Zinka Jankole, roj. Danev, Miro Jankole in Mr. ph. Robert Murmayer, vsi v Ljubljani. Družbo zastopata po dva poslovodja kolektivno, od katerih pa mora biti eden vedno Mr. ph. Robert Murmayer.

Vpisale so se naslednje izpremembe in dodatki:

Združene papirnice Vevče, Gorice in Medvode v Ljubljani. Spremenila so se z odobritvijo banske uprave pravila družbe v §§ 2., 8., 10., 20., 23. in 26. § 2. lit. b) se glasi odslej: »Ustanavljanje, pridobivanje, nakup in obratovanje drugih bodisi že obstoječih, bodisi novih podjetij papirne in sorodnih industrij ali naprav, ki so za taka podjetja potrebna ter udeležba pri takih podjetjih.« Upravni svet sestoji iz najmanj 7 in največ 15 članov, ki jih za dobo treh let izvoli izmed delničarjev občni zbor. — Izbrise se član upravnega sveta Viktor Reich.

Ljudska tiskarna, d. d. v Mariboru. Izbrise se člana upravnega sveta Franc Fischer in Rupert Lugolič, vpišeta pa novoizvoljena člana Vinko Vrankar, tajnik saveza metalnih radnika in Adolf Krušec, uslužbenec strojnih tovarn in livarn v Ljubljani.

A. Platzer, trgovina s papirjem v Mariboru. Izbrise se dosedanj imetnik Andreas Platzer, vpiše pa sedanja imetnica Friderika Platzer, trgovka v Mariboru. Besedilo firme odslej: A. Platzer, trgovina s papirjem in pisarniški-mi potrebščinami.

Jos. Tichy in drug, električno podjetje v Mariboru. Izstopil je družbenik Viljem Kohnstein, vstopila pa nova družabnica Zofija Tichy, soproga elektrotehnik v Mariboru.

Zaga in železarna Artur Perger, Mislinje. Vpiše se zbog smrti dosedanjega imetnika kot edini imetnik dr. Perger Artur, veleposesnik in industrialec v Mislinju. Izbrise se nemško besedilo tvrdke.

Johann Regvat, Pilsan: Gemischtwarenhandlung und Handel mit Landesprodukten in Peilstein. Besedilo tvrdke odslej: Ivan Regvat, trgovina mešanega blaga, deželnih pridelkov in vsega v prometu dovoljenega blaga v Pilsanju.

Banovinsko zdravilišče Rogaska Slatina, trgovina s kislom vodo, upravljano po banu dravske banovine. Pravico zastopstva ima upravnik zdravilišča Ivan Gračnar. Temu nasprotujoči vpis pravice zastopanja tvrdke se izbrise.

Indus, tovarna usnja in usnjeh izdelkov, družba z o. z. v Ljubljani. — Izbrise se poslovodja Pavel Dereani, vpiše pa se poslovodja dr. Stanislav Žitko, odvetnik v Ljubljani.

Jugo-Lutz, družba z o. z. v Ljubljani. Po sklepu občnega zbora se je izpremenila družbena pogodba z dostavkom, ki določa tudi zastopstvo družbe po prokuristih. Družbo zastopajo samostojno tudi postavljeni prokuristi. Vpiše se prokurist Franc Belič, tehnični uradnik v Rožni dolini, ki podpisuje družbo na enak način kakor poslovodje.

Ljudevit Marx, tovarna lakov, d. d. v Ljubljani. Vpiše se član upravnega sveta dr. Adolf Bachofen, industrialec, Maffersdorf pri Reichenbergu, Češkoslovaška.

Staklo, B. Tober, Ljubljana. Zaradi preselitve obrata sedež odslej: St. Vid 67 nad Ljubljano.

Pelikan terpentino milo za namakanje perila pa

Radost peric

Izbrisale so se naslednje tvrdke:

F. Cottič, Dolnji Logatec — ker ne obratuje več in je bivališče lastnika nepoznano.

Turnšek Anton, Nazarje, trgovina z meš. blagom — zaradi opustitve obrata in smrti imetnika.

Krim, lesna industrijska družba, Preserje — zaradi končane likvidacije.

Ed. Suppanz, Pristava, uvozna in izvozna veletrgovina z mešanim blagom in deželnimi pridelki, Pristava — zaradi smrti imetnika.

Trgovci izpolni dolžnost, če naroči prvič in po-maga plasirati

Albert Stiger, tovarna bučnega olja in lomljenje česla v Slovenski Bistrici — zaradi prestanka obrata.

Avtomobilno društvo Rakek — Prezid, družba z o. z. v Starem trgu pri Ložu — zaradi opusta obrata brez predhodne likvidacije.

Ivan Pušnik, trgovina z živino in lesom, elektrarna, paromlin in žaga Šmartno pri Slovenjem Gradcu — zaradi prestanka obratovanja.

Filip Jakomin, Vnanje gorice — zaradi opusta obrata.

Luka Grile, Zgoša — zaradi opusta obrata.

Uvajali pa bodo z izdatno reklamo

Dolničar & Richter L J U B L J A N A

Naš pravi domači izdelek!

Kljub vsem težavam in raznim nevesčnostim, ki jih tu ne moremo vseh navesti, gre trgovstvo naprej po svoji začrtani poti, ki vodi k stanovski zavesti, okrepitvi svojih organizacij in delu za napredek vsega gospodarstva. Pri tem se je solidarnost slovenskega trgovstva ponovno izpričala, tako zlasti na kongresu v Beogradu in na občnem zboru Zveze v Brežicah. Zaradi neupoštevanja zahtev trgovstva in tudi drugih gospodarskih stanov mora trgovstvo vztrajati pri svojem dosedanjem delu.

Napoveduje se davčna reforma. Ze sedaj mora trgovstvo izjaviti, da ne pričakuje od te reforme prav nobenega zboljšanja, če ne bodo pri njej aktivno sodelovale organizacije gospodarskih krogov. Pri tej priliki pa mora trgovstvo znova poudariti, da je davčna obremenitev Slovenije že prevolika, da pa je bila sedaj s prevolitvijo stroškov za vzdrževanje ljudskih šol na banovine, zopet zvišana.

Odločno pa mora protestirati trgovstvo tudi proti nameri, da se ne obnovi uredba o prepovedi ustanavljanja veleblagovnic, kar bi pomenilo dovolitev veleblagovnic »Ta-Ta«. Upa, da bo energična akcija Centralnega predstavništva privedla v tem vprašanju do pozitivnega uspeha.

Za soboto je sklicana nujna seja Centralnega predstavništva v Beogradu, na kateri se bodo obravnavala vsa aktualna vprašanja ter se sklenili tudi potrebni ukrepi za skupno vsedržavno akcijo trgovcev in obrtnikov, ki je bila pred kratkim sklenjena. Ljubljansko trgovstvo se bo tej akciji v celoti pridružilo.

Nato se je zahvalil predsednik Soss članom davčnega odbora gg.: Verbiču, Fabianju, Vidmarju, Bahovecu, Ogrinu in Lauterju ter članu reklamacijskega odbora gosp. Smrkolju za njih požrtvovalno in vestno delo v teh odborih. Vsem tudi izrečena topla zahvala ljubljanskega trgovstva.

Končno je podal predsednik Soss se naslednja predsedstvena poročila.

Ustanovila se je sekcija prodajalev bencina na drobno, ki je v kratkem pod vodstvom g. Laznika dosegla lepe uspehe. Tudi sekcija trgovcev s kurivom je zopet začela živahneje delovati. — Za predsednika sekcije je bil izvoljen g. Slova, za podpredsednico pa vedno agilna ga. Iva Šumijeva.

S tem je bilo poročilo predsednika Sossa, ki je bilo sprejeto z odobravanjem, končano ter je seja prešla na ostale točke dnevnega reda. Med drugim se je razpravljalo o novi uredbi o odpiranju in zapiranju trgovin, o akciji radi sončnih zaslonov, o delu davčnega odbora, o volitvah v Zbornico za TOI ter o šolskem vprašanju.

Novi napadi „Narodnega blagostanja“

na stanovske organizacije trgovstva

Urednik »Narodnega blagostanja«, g. dr. Bajkić je objavil v svojem listu nov dolg članek o obveznih združenjih, ki jih določa obrtni zakon. Silno so mu na poti ta združenja in z vsemi mogočimi sredstvi skuša dokazati njih škodljivost za celoto. V ta svoj cilj se je tako zagrizel, da je izgubil vsako objektivnost in da je zašel v modrovanja, ki mu jemljejo vsako resnost. Če kljub temu odovarjamo na njegove čisto samovoljne trditve, storimo to le zategadelj, ker vemo, da morejo celo ta neresna izvajanja imeti v Beogradu svoj vpliv in škodovati trgovstvu.

V svojem članku ve povedati g. dr. Bajkić vse mogoče in nemogoče stvari. Zlasti pa piše, kako da je bila v sedanjih obrtni zakon določba o obveznih združenjih prav za prav vtihotapljena in z njo tudi boj za stanovsko ureditev države. Kako brez podlage so vse te trditve g. Bajkića, bi ta takoj sam uvidel, če bi le količkaj poznal zgodovino slovenskega trgovstva. Toda kot pravi Srbijane se odlikuje tudi dr. Bajkić v tem, da slovenskih stvari niti najmanj ne pozna in tako tudi ne bojev in prizadevanj slovenskega trgovstva.

Ko še ni bilo o sedanjem obrtnem zakonu ne duha ne sluha, so se slovenski trgovci in obrtniki že borili za obvezno članstvo vseh trgovcev in obrtnikov pri njih poklicnih združenjih. Za to obvezno članstvo so se borili že v časih, ko se v Evropi še ni govorilo o stanovskih državah. Ta njih zahteva po obveznem članstvu je bila le naravna posledica njihovega dela za napredek njih organizacij, ker je bilo nemoralno in stvarno napakno, da so samo oni delali in žrtvovali za stanovske organizacije, dobiček pa so imeli od njih vsi, tudi takšni, ki se za te organizacije niso niti zmenili. In slovenski trgovci so si tudi že davno ustanovili svoja stanovska združenja v vseh večjih krajih Slovenije in že davno, pred sedanjim obrtnim zakonom so si ustanovili tudi svojo Zvezo trgovskih združenj. Ko je izšel sedanji obrtni zakon, o katerem pravi g. dr. Bajkić, da je šele omogočil zvezo trg. združenj, je takšna zveza v Sloveniji že davno obstojala. In ne samo obstojala, temveč tudi plodonosno delovala in se uveljavila tudi v javnosti.

Baš uspeh, ki so ga dosegli slovenski trgovci s svojimi organizacijami, je bil tudi vzrok, da so se tudi trgovci v drugih pokrajinah Jugoslavije začeli zanimati za te organizacije in da je postala slovenska organizacija trgovstva — vzor za vse trgovstvo Jugoslavije. Obrtni zakon ni dejansko storil nič drugega, ko da je v Sloveniji že veljavno stanje razširil na vso

državo ter ga podkrepil še s tem, da je vpeljal obveznost članstva za vse pripadnike gospodarskih stanov pri njih poklicnih združenjih. Prav nobenega vtihotapljenja ni bilo treba, ker so se vsi ti cilji javno razpravljali in samo ti, ki se za gibanje trgovstva in obrtništva niso niti brigali, so mogli biti tako neinformirani, da o vsem tem niso nič vedeli. Če je med zadnjimi tudi »Narodno blagostanje«, pa je krivda »Narodnega blagostanja«, ne pa trgovstva. Po kaj pa v vso to jasno zadevo meša dr. Bajkić cehovstvo, razne dozdevne politične aspiracije trgovstva in druge stvari, je baš ono, kar dokazuje vse njegovo nepoznanje stvari in kar jemlje njegovim izvajanjem resnost.

G. dr. Bajkić piše tudi o boju za skupne in ločene zbornice. In zopet na način, ki kaže njegovo velikansko neinformiranost in nepoznanje stvari v Sloveniji. Kajti boj zaradi ločenih in skupnih zbornic se je začel čisto neodvisno od gibanja trgovstva za udritev njih stanovskih organizacij. Ta boj je bil v druge pokrajine zanešen iz Beograda, kjer so hoteli tudi zbornice centralizirati. Slovenski gospodarski krogi, ki so to tendenco takoj uvideli, so se ji tudi z vso silo uprli in tudi dosegli, da je ostala ljubljanska zbornica skupna. Za skupno zbornico pa so bili slovenski trgovci tudi zato, ker so bili vedno za solidarnost vseh gospodarskih stanov, ker so vedno stremeli za tem, da se doseže med gospodarskimi stanovi harmonija in sodelovanje. Baš nasprotno je torej res, kar pa trdi g. dr. Bajkić.

Poglavje za sebe je tudi, kar trdi g. dr. Bajkić o delovanju zbor-

nic. Da mu to ni po volji, razumemo le predobro, saj vemo, kako so nastopile zbornice v vprašanju »Bafa«, veleblagovnic in drugih vprašanj, ki se tičejo interesov trgovstva, obrtništva in tudi industrije. Baš zato, ker so delovale zbornice v soglasju s temi stanovi in tudi njih organizacijami, ker ni bilo nikdar nobenega konflikta med zbornicami in združenji, pa čeprav so zbornice vestno opravljale svojo nadzorno oblast nad združenji, je tudi nastala kritika g. dr. Bajkića. Zato pa na njo tudi ni treba še nadalje reagirati, ker se obsoja sama.

Na vseh občnih zboreh slovenskih združenj bi mogel g. dr. Bajkić slišati, kaj so trgovstvu njegova združenja, kaj mu je Zveza trgovskih združenj, kaj Zbornica in kaj pričakuje od gospodarskega sveta. Vseh teh stvari pa g. dr. Bajkić očividno ne ve in zato mu je tudi tako kolosalno spodletelo, ko je začel svoj boj proti trgovstvu. Edini uspeh vsega tega njegovega boja je samo ta, da je pokazal vse svoje nerazpoloženje proti trgovstvu, da pa tega nerazpoloženja ni mogel objektivno niti najmanj utemeljiti, da danes vse jugoslovansko trgovstvo natančno ve, kako je z vso to stvarjo. Cisto v drugem smislu, kakor pa je mislil, je tako g. dr. Bajkić res razčistil vso stvar. Trgovstvo bo tudi na to razčiščenje znalo pravilno reagirati.

G. dr. Bajkić je morda velik strokovnjak v vprašanjih politične ekonomije, toda v stanovskih zadevah trgovstva in njegovih organizacijah se spozna tako slabo, da vsa ta njegova izvajanja ni mogoče klasificirati drugače ko z velikim nezadostnim.

Stališče ljubljanskega trgovstva

Iz poročila predsednika Karla Sossa

Včeraj, v petek zvečer je bila prva seja načelstva ljubljanskega združenja ter je podal predsednik združenja Karl Soss zato tudi daljše poročilo o vseh važnejših javnih, gospodarskih in stanovskih vprašanjih, ki se tičejo trgovstva.

Uvodoma se je spominjal užitih članov Janka Česnika, Jerneja Ložarja, Ante Groma ter gospe Souvanoye ter je uprava njih spomin primerno počastila.

Iz njegovega nadaljnega poročila posnemamo:

Poslovno življenje še vedno trpi zaradi neustaljenih razmer, ki so se v zadnjem času zaradi številnih stavk še poostriale. Pri tem je predsednik Soss obširneje poročal o številnih nerazveseljivih pojavih,

ki so se pojavili pri gibanju tekstilnega delavstva.

Nato se je v svojem poročilu dotaknil kampanje, ki jo vodi z neverjetno trdovratnostjo proti trgovstvu beograjska revija »Narodno blagostanje« in njegov urednik dr. Bajkić, ki je tudi član upravnega sveta d. d. »Bafa«. Te napade zavrača trgovstvo z največjo odločnostjo, ker niso samo za trgovstvo skrajno krivični, temveč tudi škodljivi za naše gospodarstvo. Kajti naše gospodarstvo ne more napredovati brez solidarnosti gospodarskih stanov, baš to, pa skuša uničiti »Nar. blagostanje«.

Kislo zelje, repo in sarm prvo vrstine po brezkonkurenčni ceni vsako množino dobavljom. HOMAN, LJUBLJANA, Sv. Petra c. 81, tel. 35-39

Jajnine zlato naše hrane

Politične vesti

Ministrski predsednik dr. Stojadinović se je iz Bratislave odpeljal v Prago, nato pa v Ustje in Plzeň, kjer si je ogledal tudi škodove zavode. Nato se je vrnil v Beograd.

Po konferenci Male antante javljajo tudi iz Rima o večji živahnosti rimskega bloka. V razgovorih avstrijskega zunanjega ministra z italijanskim zun. ministrom se je govorilo o utrditvi rimskega bloka, a tudi o gospodarskem zblizanju z državami Male antante, kar naj bi se zgodilo s sklenitvijo bilateralnih pogodb, kakor je bila sklenjena med Českoslovaško in Avstrijo.

Poljska vlada se bo preosnovala in bo ministrski predsednik Śladkowski zaradi bolezni na ledvicah odstopil. Predsedstvo vlade bo prevzel sedanjí guverner Narodne banke polkovnik Koc, ki velja za intimnega prijatelja Rydz-Smiglija, Beck pa bo ostal zunanji minister.

Blum je imel po radiu velik govor o smernicah francoske politike. Demokracija je osnova te politike, kar pa Francije ne ovira, da je v najboljših odnosih z državami, ki imajo drugačen režim. Glavno pa je, da se ohrani mir.

Francija je pripravljena, kakor poroča »Morning-Post« zrtvovati tudi pakt z Rusijo, če potem doseže sporazum z Nemčijo.

Kongres francoske radikalno-socialistične stranke je sprejel z veliko večino resolucijo, v kateri se izreka zaupnica sedanjí francoski vladi.

Hitler je predložil angleškemu veleposlaniku nov načrt za pomirjenje Evrope. Načrt vsebuje naslednje tri točke: Francosko-ruski pakt naj se preklicuje. Nemčiji se morajo dati kolonije. Razorožitev naj se začne postopoma izvajati.

Etiopska delegacija je odpotovala v Ženevo in se bo udeležila skupščine Zveze narodov. Delegacija pravi, da je bila imenovana od njegusa, da je skupščina Zveze narodov že na splošnem zasedanju priznala njeno legitimnost, da se ni od takrat nič izpremenilo in da zato tudi ni nobenega vzroka, da se ne bi priznala.

Svet Zveze narodov se je sestel v petek. Po vsej verjetnosti etiopska delegacija ne bo pripuščena k ženevskim razpravam.

Delegat portugalske vlade bo baje zahteval na seji Zveze narodov, da se prizna kot španska legitimna vlada upornikov v Burgosu. Nasprotno pa bo zahteval delegat Španije, da se Zveza izjavi proti tej vladi.

Sej nacionalistov v Burgosu je slovesno sprejel posebnega dopisnika nemškega dopisnega urada ter mu izjavil, da Španija nikdar ne bo pozabila, da se je Nemčija v sedanjí težki borbi Španije proti komunizmu in anarhizmu odkrito postavila na stran španskih nacionalistov. Kakor je Nemčija na vzhodu Evrope straža proti komunizmu, tako je Španija na zapadu.

Nacionalisti iz Španije javljajo, da začne v kratkem koncentričen napad proti Madridu.

Alcazar je zletel v zrak in pokopal v svojih razvalinah junake branilce, ki so se 7 tednov upirali rdečim. Ti niso dovolili odhoda niti ženam in otrokom.

Pri Talaveri so doživele vladne čete velik poraz. Nacionalisti prodirajo prot Madridu.

Pod predsedstvom Molotova je bila konferenca sovjetskih ministrov, na kateri se je razpravljalo o kongresu v Nürnbergu ter o sovjetskem odgovoru na tam izrečene grožnje. Verjetno je, da bo odgovorila Rusija z gospodarskimi represalijami.

V narodno socialističnih krogih se govori, da bo nemški parlament razpuščen in da bo mesto njega imenovan svet voditeljev, ki bo imel večje kompetence kot sedanji parlament. Hitler pa se o tem vprašanju še ni odločil.

V istem času, ko je napovedal Hitler križarsko vojno proti boljševikom, so se začela trgovinska pogajanja med Rusijo in Nemčijo. Nemci utemljujejo ta pogajanja z nujno potrebo nemške vojske po surovinah, ki jih najlaže dobe iz Sovjetske Rusije.

Protiangelske demonstracije so bile v Raveni zaradi preganjanja italijanskega jezika na Malti.

Arabcem se je posrečilo, da so na več mestih poškodovali petrolejske vode, ki vodijo iz Iraka k morju.

Japonski vojni minister je izdelal triletni načrt za oboroževanje, ki bi veljal Japonsko tri milijarde jen.

Pomanjkanje živil je v Nemčiji zelo močno ter bo od sedanjih zalog odkazanih za civilno prebivalstvo samo 66%. Govore, da bodo vpeljali karte za meso in mast.

Zahteve Voivodincev glede razdolžitve

Dolžniki naj se razdele v tri kategorije

Te dni je obiskala nad sto oseb močna deputacija Voivodincev ministrice Stankovića, Vrbanića, Subotića, Letica, Kožulja, Djordjevića in dr. Kreka ter jim izročila spomenico voivodinskih dolžnikov. — Deputacijo je vodil Vojislav Matković, ki je ministrom tudi podrobno razložil stališče voivodinskih dolžnikov. Ti zahtevajo, da se vsi dolžniki razdele v tri kategorije. V I. kategoriji naj bi bili vsi kmetovalci, ki imajo manj ko 75 ha zemlje. Tem naj bi se odpisala polovica dolga, drugo polovico pa naj bi konvertirala država z izdajo bonov ali pa s plačilom v denarju. Te bone bi odplačali kmetovalci v 25 letih s 4odstotnimi anuitetami. V tej kategoriji naj bi se zaščitili tudi obrtniki, trgovci in uradniki, katerih glavni dohodek izvira iz kmetijstva (kar pa mimogrede omenjeno, ni ravno posebno jasno).

V drugi kategoriji bi bili kmetovalci, ki imajo nad 75 ha zemlje, ki so torej že veleposestniki. Tem naj bi se dovolila enaka zaščita, kakor jo danes uživajo banke.

V tretji kategoriji pa naj bi bili kmetovalci s kratkoročnimi dolgov. Ti njih dolgov naj bi se izpremenili v srednje ali dolgoročne, ki bi se obrestovali po 5 odstotkov.

Izjave ministrov

Ministri so se s člani deputacije pogovarjali nad eno uro ter jim v razgovoru tudi pojasnili stališče vlade. Kakor poroča dopisnik »Novosti« so ministri označili načela, po katerih bo izdelana nova uredba o kmetijski zaščiti, takole:

Kmetovalcem, ki imajo manj ko 75 ha zemlje, se bo dolg odpisal na polovico. Od te polovice bi padla polovica na banke, oz. na denarne zavode, polovica pa na državo, da bi torej ta prevzela četrtino dolgov. Polovico dolga pa bi morali plačati kmetovalci sami v roku 25 let ter proti 2 do 3odstotnim obrestim. Pri prezadolženih kmetovalcih bi bil ta odpis tudi večji, ker je glavno načelo ureditve kmetijskih dolgov to, da po odpisu kmetijskih dolgov ne sme znatni dolg kmetovalca več ko polovico vrednosti njegovega posestva.

Dolžniki drugih poklicev bodo deležni zaščite le, če dokažejo, da izvira njih obdani dohodek v večji meri od kmetijstva ko od drugih poklicev.

Pri kmetovalcih, ki imajo več ko 75 ha zemlje, bo nezaščiten ves oni del posestva, ki je večji od 75 ha. Posebne ugodnosti pa bodo dovoljene za rodbine, ki imajo več

ko tri otroke. Tu se more zaščita raztegniti tudi do 2000 ha.

Kar se tiče nekmetovalcev, so izjavili ministri, da v tem pogledu še ni padla končna odločitev, da pa ni izključeno, da bodo deležni zaščite vsaj glede odplačevanja glavnice in da jim bodo znižane obresti.

Tudi minister Janković je govoril o rešitvi kmetijskih dolgov, in sicer na nekem volilnem shodu v Bosni. Med drugim je dejal:

»V kratkem boste čitali, da je vprašanje kmetijskih dolgov odstavljeno z dnevnega reda. Naj vam govore razni agitatorji, kar hočejo, vprašanje bo rešeno tako, da bodo kmetске menice izginile iz blagajin bank in bančice, ter prešle v državni denarni zavod. Kmetovalcem bo odpisana polovi-

ca dolgov, drugo polovico pa bo plačal postopno v dolgi vrsti let, da se mu plačevanje dolgov ne bo preveč poznalo.«

Čim več vesti je objavljenih o nameravani novi uredbi o kmetijski zaščiti, tem večja se zdi nevarnost, da ne bo mogoče premagati težke dedščine, ki je ostala od prejšnjih zaščit. Takrat je bila postavljena vsa zaščita in vse razdolžitveno vprašanje na napačno podlago in te se menda ne bomo mogli oprostiti. Bilo bi menda vendarle bolje, če bi se to nad vse komplicirano vprašanje reševalo tudi s sodelovanjem javnosti, zlasti še ko bo nova uredba nalagala državi in torej vsemu prebivalstvu velika bremena. Bojimo se le, da so vse pripombe že prepozne in da je načelna odločitev že padla.

Zveza narodov o gospodarskem položaju

Generalni tajnik Zveze narodov Avenol je pripravil za septembrsko skupščino zveze narodov poročilo o svetovnem gospodarskem položaju. Je to prvič, da generalni tajnik Zveze narodov govori tudi o gospodarskih vprašanjih, iz česar sklepajo, da bo v bodoče Zveza narodov posvečala gospodarskim vprašanjem večjo pažnjo.

V poročilu se poudarja, da gospodarska depresija, ki je dosegla l. 1932. svoj višek, polagoma po-
je. Plima zboljšanja se opaža povsod in ni skoraj države, ki ne bi morla pokazati znakov zboljšanja. V nekaterih industrijskih državah pa je celo proizvodnja večja kakor je bila kdaj koli. Izjema velja le za Združene države Sev. Amerike, Francijo, Kanado, Nizozemsko, Belgijo, Českoslovaško in Švico. Od tega junija pa do letošnjega se je brezposelnost na svetu znižala za eno četrtino.

Nikakor pa ni to znižanje brezposelnosti samo posledica večjega oboroževanja. Oživiljenje gospodarstva je v mnogih državah nastopilo preje, kakor pa se je začelo oboroževanje. Povsod se opažajo ugodne tendence za zboljšanje gospodarstva, manjkajo pa prizadevanja, da se rešijo razna mednarodna gospodarska vprašanja. Brez tega pa si ni mogoče misliti, da bi s. doseglo resnično blagostanje. Obnova mednarodne trgovine je v ozki zvezi z valutnimi in drugimi vprašanji, zlasti pa s spremembo trgovinske politike v nekaterih državah. Med-

narodna trgovina ne more oživeti, dokler niso odpravljene omejitve, ki so jih uvelje države zaradi omejitve tuje uvoza.

Veliko gibanje zlata dokazuje, da se vrši repatriacija kapitala, ki je bil investiran v tujini. Beganje kratkoročnega denarja iz ene države v drugo pa dokazuje, da lastniki tega kapitala bolj iščejo varnost, ko pa zaslužek. To beganje zlata tudi dokazuje, da ni raznovesja v mednarodnih cenah in da je gospodarsko oživiljenje v vseh državah različno.

Svoje poročilo je zaključil Avenol takole: »Veliko zmanjšanje kratkoročnih dolgov je pomemben zl. za lažje reševanje mednarodnih težkoč. Tečaj valut so bili v zadnjih 15 mesecih stabilni. Ta dejanska stabilizacija papirnatih valut, likvidacija velikega dela kratkoročnih dolgov, zaustavitev padanja cen, oživiljenje poslov in vse večje zaupanje v obnovitvene sile — kljub vsem političnim obla-
— vse to olajšuje reševanje mednarodnih gospodarskih vprašanj.«

Zunanja trgovina

Izvoz suhih češpelj se bo pri nas začel dne 25. septembra, kakor je bilo sklenjeno od centralne komisije v trgovinskem ministristvu. Na domače trge pa se bo začel dovoz suhih češpelj dne 21. septembra.

Trgovinska pogajanja z Norveško se bodo v kratkem začela. Naš izvoz v Norveško je bil v stalnem padanju, dočim je norveški uvoz v Jugoslavijo rastel. Trgovinske zveze z Norveško bi se mogle zboljšati, zlasti še, ker ne pozna Norveška nobenih uvoznih omejitev, razen za čisto majhno število predmetov, in ker tudi ni posebnih deviznih težkoč pri trgovini z Norveško.

Francoska vlada je baje pripravljena, da dovoli za naš izvoz v Francijo velike carinske olajšave ter nam bo tudi zvišala uvozne kontingente, zlasti za sveže in suhe češlje, koruzo, pšenico, jabolka in ovce.

Madžarska vlada je uvedla izvozne premije za grozdje. Za vsakih 100 kil izvoženega grozdja bo plačevala izvoznikom po 1,5 penga.

Izvozne cene ruskega lesa so znova porasle, že šestič v letošnjem letu. Od januarja se je dvignila cena ruskega lesa od 37 na 47 šillingov za standard.

Dobave - licitacije

Generalna direkcija drž. železnice v Beogradu sprejema do 22. septembra ponudbe za dobavo 150 m³ razne borovine.

Direkcija drž. rudnika v Kaknju sprejema do 24. septembra ponudbe za dobavo azbestnih in drugih ambalaž, 70.000 kg opeke, olja za pod, masti za parkete, laka, žice

za parket, štaufarovih mazalic ter vijakov z maticami.

Komanda pomorskega arzenala v Titvu sprejema do 25. septembra ponudbe za dobavo rezervnih delov za pisalne stroje, raznega sukanca, usnja za kape; do dne 10. oktobra za dobavo bakrenih cevi, špiralnih svetrov ter raznih frezalic.

Licitacije:

Dne 21. septembra bo v inženjerskem oddelku štaba Dravske divizijske oblasti v Ljubljani ofertna licitacija za napravo električne instalacije v V. objektu, dne 22. septembra v IV. objektu in dne 23. septembra v II. objektu kasarne »Voivode Mišića« v Ljubljani.

Dne 26. septembra bo pri Ekonomskem odelu Generalne direkcije drž. železnice v Beogradu ofertna licitacija za dobavo raznega stekla; dne 14. oktobra za dobavo pregrevalnih elementov in dne 16. oktobra za dobavo materiala za mazanje, pogon in razsvetljavo, vse domačega proizvoda.

(Predmetni oglasi so v pisarni Zbornice za TOI v Ljubljani na vpogled.)

Doma in po svetu

Senator Ivan Hribar je praznovan v soboto 85 letnico. Vse njegovo življenje je bilo en sam delovni dan, polno naporov, zmag, požrtvovalnosti pa tudi težkih razočaranj. Za slovenski narod si je pridobil neverljivega zaslug. Da bi nam bil ohranjen še mnogo let.

Ob priliki smrti Svetozarja Pribičevića je bila seja vodstva bivše Kmetosko-demokratske koalicije in Samostojne demokratske stranke, katerih predsednik je bil Pribičević. Na seji je bilo sklenjeno, da izdasta vodstvi skupno osmrtnico in določeni so bili člani bivših vodstev, ki se udeležijo pogreba v Pragi. Za dr. Mačka se udeležijo pogreba dr. Pernar. Truplo Svetozarja Pribičevića zaenkrat ne bo prepeljano v domovino, temveč bo pokopano v kripti pravoslavne cerkve v Pragi. — Vsi jugoslovanski listi so objavili dolge nekrologe o pokojnem Pribičeviću, v katerih so poudarjali njegove zasluge za ustanovitev Jugoslavije, njegovo poznejše ekstremno stališče, a tudi njegovo osebno poštenost.

Zaradi smrti Svetozarja Pribičevića je vodstvo HSS odpovedalo vse prireditve, ki so bile napovedane za nedeljo.

Dr. Maček je že tako ozdravil, da se je mogel zapustiti sanatorij in da se bo zdravil doma.

Medparlamentarna trgovinska konferenca se je začela v Bukarešti. Slovenci so na konferenci zastopani po gen. tajniku Ivanu Mohoriću, senatorju dr. Ploju in dr. Kocetu.

Manjšinski kongres se je začel v sredo v Ženevi. Za predsednika je bil izvoljen dr. Vilfan, za podpredsednika pa českoslovaški Nemec arh. Ruth, ki je intimni prijatelj Henleina. Njegova izvolitev je vzbudila precejšnjo pozornost, ker je na kongresu še več drugih nemških zastopnikov iz Českoslovaške. Mnogo komentarjev je vzbudil govor zastopnika jugoslovanskih Madjarov, ki je dejal, da se more manjšinsko vprašanje rešiti le v demokratičnih državah, ne pa v psevdomokratičnih ali v državah z avtoritarnim režimom. Dobro bi bilo, da bi to povedal Budapesti.

Poštno ministristvo je razveljavilo dovoljenje, da se smejo po uradnih telefonih voditi zasebni medkrajevni pogovori.

Na kongresu mest v Cetinjah se bo zahtevalo, da se uvede za mestne občine tajna volilna pravica.

JNS je začela izdajati v Beogradu svoje glasilo, tednik »Jugoslovanski glas«.

Titulescu je nevarno obolel. Ima zastrupljenje krvi.

Predsednik Turčije Kemal Atatürk je odstopil svojo plačo Dolma Bakdže v Carigradu za umetnostni muzej.

Zaradi pomanjkanja papirja je nacionalistična vlada v Burgosu zaukazala, da morajo vsi listi skriti svoj obseg na polovico.

40urni tednik bo uveden v francoski rudarski industriji.

Tovrničar v Brodu je začela delati zopet s polno paro, ker je dobila večja naročila. Tako izdeluje za Beograd več tramvajskih voz, nadalje je naročilo železniško ministristvo pri tvornici 10 modernih potniških vagonov, dočim jih je 17 naročilo v Nemčiji. Zakaj ne vseh v Brodu, je vprašanje, ki se samo postavlja.

V Teslićevih tvornicah v Sisaku je nastal v oddelku za polnjenje steklenic velik požar, ki je uničil vse stroje. Škoda znaša okoli 3 milijone din. Sumljo, da je bil ogenj podtaknjen. — V Šibeniku pa je pogorel dom veslaškega kluba »Krka«. Požar je nastal zaradi kratkega stika in je napravil okoli 250.000 din škode.

Pozor, trgovci in gostilničarji!

Porcelan,

steklo,
jedilno

orodje.

Vse vrste

petrolejk in njih

sestavnih
delov

Zahtevajte
ponudbe!

Engeler,

LJUBLJANA

Miklošičeva 36

Neverjetno
nizke cene!

Denarstvo

Francoski finančni minister o vladni finančni politiki

Francoski finančni minister Auriol je sprejel novinarje ter jim dal daljšo izjavo o finančni politiki francoske vlade. Načelo vladne politike je, da morata biti finančno ministrstvo in finančni trg solidarna. Treba je imeti malo potrpežljivosti in počakati, da bodo izdani ukrepi pokazali prve uspehe. Povečanje kupne moči delavstva in povišanje cen za pšenico je spravilo v promet polagoma 4 do 5 milijard frankov. Prav tako ugodno je deloval tudi denar, naložen v investicije. Sedanje cene bodo sicer še nekoliko narasle, toda istočasno se povečuje tudi zaslužek naroda. S svojimi ukrepi, s poenostavljenjem fiskalnih metod ter s svojo kreditno politiko skuša vlada ta razvoj še pospešiti. Rezerviranost borze se zato ne more prav razumeti. Oni, ki širijo vesti, kakor da hoče vlada izdati zakon o rekviziciji terjatev v tujini in podobno, so ali tepeji ali pa zlobneži. Nikdar ni vlada mislila na kakšno rekvizicijo ne v industriji, ne kje drugod. »Bolševizacija kapitala« ni bila nikdar namera vlade. To ponavljam, je zaključil finančni minister svojo izjavo, v polnem soglasju z ministrskim predsednikom Blumom in z vsemi člani vlade. Vedno smo govorili v parlamentu in v drugih političnih telesih, da bomo delovali v okviru sedanjega socialnega reda, to je v okviru kapitalističnega sistema.

Velik dotok deviz od turističnega prometa in izvoza

Dotok svobodnih deviz od turističnega prometa je vedno močnejši, kar se nazorno vidi iz tedenskih izkazov Narodne banke. Samo v prvem tednu tega meseca je izdala Narodna banka za 44,5 milij. din bankovcev za nakup deviz. — Sedaj se je vsota deviz pri Narodni banki, ki ne spadajo v podlogo, zopet povečala ter je dosegla že znesek 539 milijonov dinarjev. — Od začetka leta so se devize, ki ne spadajo v podlogo povečale za 201 milijon din. Od januarja lanskega leta pa so se te devize povečale celo za 431 milijonov dinarjev.

Stanje Narodne banke

Izkaz Narodne banke z dne 15. septembra navaja te izpremembe (vse številke v milijonih din): Skupna kovinska in devizna podloga se je povečala za 1,13 na 1.548,4.

Devize, ki ne spadajo v podlogo, so se znova močno povečale, in sicer za 2708 na 566,2.

Vsota kovanega denarja v niku in srebru se je povečala za 47 na 350,2.

VELETRGOVINA
A. ŠARABON
V LJUBLJANI

priporoča špecerijsko blago, več vrst žganja, moko ter deželne pridelke, kakor tudi raznovrstno rudninsko vodo

Lastna praznarna za kavo in mlino za dišave z električnim obratom

Telefon šte. 2666
Ceniki na razpolago!

Posojila so se zvišala za 4 na 1.645,7.

Vrednosti rezervnega fonda so se zmanjšale za 1,1 na 133. Razna aktiva pa so se povečala za 7,2 na 653,8.

Obtež bankovcev se je znižal za 28,3 na 5.144,9. Obveze na pokaz pa so se povišale za 69,3 na 1.594,9. Obveze z rokom so ostale neizpremenjene in znašajo 50.

Razna pasiva so se povečala za 1,2 na 282,1.

Skupno zlato in devizno kritje se je znižalo na 29,52 odstotka, samo zlato pa na 28,10 odstotka.

Angleške banke v avgustu

Dve veliki banki, National Provincial in Westminster, sta zmanjšali svoje predjume v avgustu v primeru z julijem, in skupni predjumi klirinških bank so bili (enako kakor 1935) 8.000.000 manjši v avgustu kakor v juliju. Skupni predjumi klirinških bank so zdaj za 90.000.000 večji kakor pred letom. Banke so povečale svoje rezerve gotovega denarja, in odnos

do depozitov, ki se skoraj niso spremenili, je sedaj 10,4% proti točno 10% preteklega meseca. Dejanski prirastek denarja izenakačuje zmanjšanje predjumov, druge aktivne postavke so ostale precej enake, kakor julija.

Finančni minister je podpisal uredbu, s katero se oproščajo denarni zavodi, ki so na dražbi kupili nepremičnine od plačila prenosne takse. Ni se znano, če velja ta uredba tudi za nazaj, da Zadrugi gospodarski banki ne bi bilo treba plačati prenosne takse za nakup Kendovih posestev.

TEDEN NA LJUBLJANSKI BORZI

POSEBNO POROČILO „TRGOVSKEGA LISTA“

Devizno tržišče

Tendenca čvrsta; promet din 3.165.289,45

Kupčijska živahnost je na tukajšnjem deviznem tržišču v zadnjem borznem tednu nekoliko popustila, zбог česar so bili zaključki v posrednih devizah znatno manjši nego v preteklem tednu, ki je zaključil s skupnim deviznim prometom nad 4 in pol milijona dinarjev. Razliko skoro poldruga milijona din je povzročilo predvsem občutno zmanjšanje potreb po angleških funtih, kajti padec prometa samo v tej devizi znaša skoro 1 in četrt milij. dinarjev, kot je razvidno iz spodnje primerjalne tabele. — Prometni podatki so izraženi v tisočih dinarjev.

Devize:	minuli tekoči teden
Amsterdam	145 34
Berlin	840 834 priv. klir.
Bruselj	3 1
Curih	43 216
Din. deviza	350 433 avstr. pr. kl.
Dunaj	501 604 avstr. pr. kl.
London	2023 771 priv. klir.
New York	521 61
Pariz	66 76
Trst	1 —
Varšava	1 —
Solun	— 45 boni
Stockholm	22 —

Poleg Londona je nazadoval še devizni promet v Amsterdamu za nad din 100.000.—

Narodna banka tudi tokrat ni intervenirala v Londonu. Sicer je na torkovem borznem sestanku zvišala denarno notico za din 0,50, a kljub temu ni prišlo do zaključka na tej bazi, kajti privatna ponudba je zahtevala nekoliko višji tečaj.

Narodna banka je nalik prejšnjim tednom še nadalje posredovala v Amsterdamu, Parizu in Curihu za skupni znesek 160.000 din.

V privatnem kliringu je beležil samo angl. funt, avstrijski šiling in nemška marka. Notice so bile naslednje:

angleški funt:

14. IX.	din 234— den.
15. IX.	din 234,50 den.
16. IX.	din 234— den.
17. IX.	din 234— den.
18. IX.	din 234— den.

avstrijski šiling:

14. IX.	din 8,51—8,61
15. IX.	din 8,50—8,60
16. IX.	din 8,51—8,61
17. IX.	din 8,51—8,61
18. IX.	din 8,52—8,62

nemška marka:

14. IX.	din 13,31—13,51
15. IX.	din 13,30—13,50
16. IX.	din 13,32—13,52
17. IX.	din 13,33—13,53
18. IX.	din 13,32—13,52

Od ponedeljka na petek je porastel tečaj Amsterdamu za + 1,14 poena, Berlinu za + 1,08, Londonu za + 0,18, Pragi za + 0,08 in Parizu za + 0,03 poena. Bruselj in New York sta na petkovem borznem sestanku beležila na bazi tečajev od 14. t. m., medtem ko je bil Curih trgovan dosledno po dosedanjem nespremenjenem tečaju.

Devize	S. primo	Narodne banke	Povpr.	Pon.
			din	din
Amsterdam	14. IX.	2966,29	2980,89	
	18. IX.	2967,43	2982,03	
Berlin	14. IX.	1754,91	1768,78	
	18. IX.	1755,99	1769,86	
Bruselj	14. IX.	737,75	742,81	
	18. IX.	737,75	742,81	
Curih	14. IX.	1424,22	1431,29	
	18. IX.	1424,22	1431,29	

London	14. IX.	220,62	222,67
	18. IX.	220,80	222,85
New York	14. IX.	4335,01	4371,32
	18. IX.	4335,01	4371,32
Pariz	14. IX.	287,75	289,18
	18. IX.	287,78	289,22
Praga	14. IX.	180,47	181,58
	18. IX.	180,55	181,66

Efektno tržišče

Tendenca za državne papirje stalna

Na tukajšnjem efektinem tržišču vlada slej ko prej veliko mrtvilo. Zaključkov ni bilo niti v državnih niti v privatnih vrednostnih papirjih. Prav tako ni omeniti nobenih notic bančnih ali industrijskih delnic, ker so na vseh borznih sestankih tega tedna beležili zgolj državni efekti, in sicer

7% inv. pos.	14. IX.	83— 85—	85—
	18. IX.	83,25	85,25
8% Blair	14. IX.	84— 85—	85—
	18. IX.	82,75	83,75
7% Blair	14. IX.	73,50	74,50
	18. IX.	73— 74—	74—
7% Seligm.	14. IX.	85— 87—	87—
	18. IX.	86,25	87,25
4% agr. obv.	14. IX.	47— 48—	48—
	18. IX.	47,50	48—
6% begluške	14. IX.	68— 69—	69—
	18. IX.	68— 70—	70—
2,5% voj. škoda	14. IX.	365— 366—	366—
	18. IX.	365— 367—	367—

Stanje I. tranše 5% državnih srednjeročnih obveznic za financiranje javnih del je bilo po zadnjem zrebanju din 82.000.000.— nominalne vrednosti, tobač. sreč iz leta 1888. pa din 6.880.000.— po zrebanju v mesecu sept. 1936.

Žitno tržišče

Od ponedeljka dalje notira na tukajšnji borzi nova umetno sušena koroza za dobavo v t. m. za din 1— višje pri 100 kg nego za dobave v oktobru in novembru. Izpadla pa je notica stare prekmurske koroze. Cene so ostale nespremenjene pri žitu, dočim se je moka vseh vrst podražila za din 5— pri 100 kg.

Na petkovem borznem sestanku, dne 18. t. m. so bile dosežene te cene:

Žito:	din	din
Koroza:		
zdrava, suha, rešetana, letine 1935, s kvaliteto garancijo, franko vagon bačka in banatska postaja	92—	93—
činkvanti sremski, zdrav, suh, rešetan, fco. vagon naklad. postaja	117—	118—
umetno sušena koroza, dobava koncem septembra, plačljivo proti duplikatu	81—	83—
umetno sušena koroza, dobava oktobra, novembra, plačljivo proti duplikatu	80—	82—
Oves:		
zdrav, suh, rešetan, fco. vagon slavonjska postaja, plačljivo proti duplikatu	100—	105—
Ajda:		
zdrava, rešetana, siva, pariteta Ljubljana	130—	135—
Rž:		
nova, 72 kg, 2%, franko vagon baranjska postaja	115—	117,50
Mlevski izdelki:	din	din
Moka:		
pšenična Og, banatska postaja, ekskl. prometni davek, plačljivo proti duplikatu	215—	220—

	din	din
pšenična Og, bačka postaja, ekskl. prometni davek, plačljivo vo proti duplikatu	215—	220—
pšenična 2, bačka postaja, ekskl. prometni davek, plačljivo proti duplikatu	195—	200—
pšenična 5, bačka postaja, ekskl. prometni davek, plačljivo proti duplikatu	175—	180—
Otrobi:		
pšenični, debeli, vegal. 50 kg vrečah, bruto za neto, ekskl. prom. davek, franko vagon bačka postaja	105—	110—
pšenični, drobni, vegal. 50 kg vrečah, bruto za neto, ekskl. prom. davek, franko vagon bačka postaja	85—	88—

Lesno tržišče

Tendenca nespremenjeno mlačna

V Rimu so se te dni pričela trgovinska pogajanja, ki po zadnjih vesteh potekajo še dokaj povoljno. Tako našim, kakor italijanskim trgovskim krogom je pač veliko lažje na tem, da se to prevažno vprašanje vendarle uredi. Iz dosedanjih žalostnih izkušenj vemo, da more imeti trgovina — dirigirana iz višje političnih vidikov, naravnost uničujoče gospodarske posledice. Zloglasne sankcije namreč niso prizadejale veliko škode le Italiji — proti kateri so bile naperjene, — pač pa tudi nam, ker smo jih izvajali vse preveč strogo. Rezultat te politike na gospodarskem polju pa je le velika izguba na narodnem premoženju v čast zvestobe do velikih držav. Vsaka debata o kompenzaciji za zvestobo je za gospodarstvenika vsekakor odveč in — smešna. Nasprotno pa so imele države, ki niso striktno izvajale sankcijskih naredb, znatne gospod. koristi. Ze stoletna kupčija in geografska lega Slovenije, pa tudi kakovost ter izdelava lesa usmerja našo trgovinsko dejavnost predvsem na sosedne države, a ne na tržišča naših oddaljenih političnih prijateljev.

Ko je pred par leti Italija zvišala carino na uvoz lesa, Avstriji na ljubo pa dovolila znatne olajšave in preference za avstrijski les, se je pokazalo, da naš izvoz lesa v Italijo ni nazadoval, ampak v nekaterih vrstah celo narasel. To priča dokaj zgovorno, da pri mednarodni kupčiji ne igra glavno vlogo politična simpatija, temveč zgolj trgovska konvencija. Vse te momente je treba upoštevati in naš izvoz kolikor mogoče oprestiti raznih formalnih težkoč, ker le svobodna trgovina se more ugodno razvijati. Vsak drug način trgovanja je namreč po dosedanjih izkušnjah nezdrav in za naše gospodarstvo le kvaren.

Les:

	din	din
Smreka, jelka:		
Hlodi I., II., monte	75—	90—
Erzjavni drogovi	130—	150—
Bordonali merkantilni	100—	130—
Filerji do 5/6"	110—	130—
Trami ostalih dimenzij	110—	125—
Škorete, konične, od 16 cm naprej	250—	270—
Škorete, paralelne, od 16 cm naprej	270—	310—
Škorete, podmerne, do 15 cm	190—	210—
Deske-plohi, kon., od 16 cm naprej	200—	220—
Deske-plohi, par., od 16 cm naprej	230—	250—

SLOVENIA-TRANSPORT

Ljubljana

Telefoni: 27-18, 37-18, 37-19 carinska pisarna 24-19 po uradnih urah.

Mednarodni transporti

Prevzem transportov v inozemstvo in iz inozemstva — Reekspedicije na vseh postajah — Zastopstva v vseh tu- in inozemskih trgovskih in industrijskih centrih — Informacije brezplačno

Kratice, za 100 kg	din	din
Bukev:		
Deske-plohi, naravni, neobrobjeni, monte	210—	230—
Deske-plohi, naravni, oštorobi, I., II.	305—	320—
Deske-plohi, parjeni, neobrobjeni, monte	230—	260—
Deske-plohi, parjeni, oštorobi, I., II.	460—	530—
Hrast:		
Hlodi I., II.	160—	210—
Bordonali	710—	810—
Deske-plohi, neobrobjeni, boules	800—	830—
Deske-plohi, neobrobjeni, I., II.	650—	750—
Deske-plohi, oštorobi (podnice)	750—	810—
Frizi I., širine 5, 6 in 7 centimetrov	580—	650—
Frizi I., širine od 8 cm naprej	690—	770—
Oreh:		
Plohi, neparjeni I., II.	810—	900—
Plohi, parjeni I., II.	860—	950—
Parketi:		
hrastovi, za m ²	42—	52—
bukovi, za m ²	28—	32—
Želez. pragozi: 2'60 m, 14X24		
hrastovi, za 1 komad.	32—	34—
bukovi, za 1 komad.	20—	22—
Drva:		
bukova, za 100 kg	8—	9—
hrastova, za 100 kg	7—	8—
Oglje:		
bukovo, za 100 kg	34—	38—
»canella«, za 100 kg	38—	42—

Povpraševanja.

Javorjevi hlodi od 1,40 do 2,40 m cilindrični, ravni.
I/IIa jesenovina, od 20 cm naprej, 50—100 m/m, 2—5 m.
Večja količina bukovih hlobov Ia, 25—35 cm, 60—300 mm.
Ia bukovih neparjenih stebrič (ševron) v raznih merah.
Neparjeni, bukov, paralelni, oštorbo rezani plohi 30—100 mm debeline, od 2 m dalje za nekaj od 1 do 1,90 m dolžine.

Ponudbe.

Smrekove-jelkove deske 18/24/28 mm.
Neobrobjeni lipovi plohi v kvaliteti monte.
Bukova drva.

Pogajanja v tekstilni stroki

so se po izpraznitvi tvornice začela v četrtek pod predsedstvom inšpektorja-dela inž. Barage. Za delodajalce so se udeležili pogajanj predsednik Zveze tekstilnih podjetij Josip Kavčič, Erlich, Mitrovič, inž. Burger za Maribor, dir. Horwitz za Kranj in tajnik dr. Golja, za delavstvo pa zastopniki Delavske zbornice gg. Golmajer in Uratnik, zastopniki strokovnih organizacij ter posamezni delavski zaupniki. Čeprav so se pri pogajanjih pokazale marsikateri težave, vendar je upati, da bodo pogajanja vendarle uspešna.

Znižanje in zvišanje delniške glavnice

Trgovinski minister je dovolil Zadrugi gospodarski banki v Ljubljani na podlagi sklepov njenega izrednega občnega zbora, da se njena delniška glavica v višini 12 milijonov din. zniža na 1,2 milijona din, torej za 90 odstotkov ter se stara delnica namesto na dosedanjih 100 din nominalne glasi le na 10 din. Istočasno je dovolil trgovinski minister, da se nato glavica zopet zviša na 18.800.000 din z izdajo 188.800 prioritarnih delnic po 100 din s prvenstveno 40-odstotno dividendno.

Trgovinski minister je dovolil Druži grofa Thurnskega, jeklarja Gustanja-Ravne, d. d. znižanje delniške kapitala od 14 na 12 milijonov din, in sicer z uničenjem 20.000 delnic.

Povpraševanje po našem blagu v tujini

Les in lesni izdelki:

971 — Altvile (Rheingau, Nemčija): doge za sode;
972 — Tel-Aviv: zastopnik za lesne izdelke (obešalniki za obleke, pritrjevalke za perilo, ležalni stoli, kopita za čevlje, lesene pete);
973 — Pariz: vezane plošče;
974 — Sfax (Tunis): razne vrste lesa (madrieri, deske vseh velikosti, neparjena in parjena hrastovina, jesenov les za kolesa, les za sode in jamski les.

Deželni pridelki:

975 — Pariz: konoplja, bolhač;
965 — Philadelphia: razna živila;
977 — Dunaj: repica, seme za živalsko hrano, razni deželni pridelki;
978 — Karlsruhe na Baden-skem (Nemčija): seme detelje;
979 — Tel-Aviv: zastopnik za fižol in povrtnino;
980 — Dunaj: gobe;
981 — Berlin (za izvoz v Kanado): semena, česenj, povrtnina;
982 — Tel-Aviv: zastopnik za konzervne povrtnine, stročnice in podobno;
983 — Hamburg: oljčno olje;
984 — Pirej (Grčija): žitarice, zlasti pšenica;
985 — Sfax: koruza, ječmen, suha povrtnina (fižol, grah, bob, gobe), povrtnina v konzervah (fižol, grah, beluš, paradižnik), koruzna slama za metle in česana konoplja.

Proizvodi sadjarstva:

986 — Philadelphia: orehi;
987 — Tel-Aviv: zastopnik za konzerve sadja, češplj in orehov;
988 — Embourg-Lez-Liège (Belgija): konzervirano sadje v naravnem stanju, brez sladkorja in brez kemičnih proizvodov, prepovedanih od sanitetnih oblasti, češplje brez kosti, v zabojih po 1, 2 in 5 kilogramov, mirabele in višnje.

989 — Berlin (za izvoz v Kanado): sadje;
990 — Tel-Aviv: nudi se zastopnik za sadne konzerve;
991 — Sfax (Tunis): suho sadje (orehi, lešniki, suhe češplje).

Proizvodi živinoreje, perutninarstva in ribarstva:

992 — Hamburg: kosti, mezdovina, odpadki od rogov, kože;
993 — Pariz: konjska žima, svinjske ščetine, ovčji sir;
994 — Tel-Aviv: zastopnik za mesne in ribje konzerve;
995 — Krakov: soljene sardine;
996 — Bruselj: polži;
997 — Berlin (za izvoz v Kanado): ribe, meso, sir;
998 — Tel-Aviv: nudi se zastopnik za mesne konzerve;
999 — Sfax (Tunis): mesne konzerve, surovo maslo, sir, gnat, slanina v škatlah, klobase, svinjski jeziki.

Industrijski proizvodi:

1000 — Bruselj: celofan;
1001 — Tel-Aviv: zastopnik za stekleno blago;
1002 — Bruselj: žepni noži, žepna zrcala, igrače, novosti;
1003 — Casablanca: razno pisarniško orodje (kaveljčki, pivniki, koši za papir, vosek, leseni in stekleni tintniki, bel klej, črni svinčniki ter barvani in kopirni svinčniki, tinta, gumi, peresa, peresniki, ravnila, perforatorji, pisni papir, beležnice in servietete iz papirja.

Razno:

1004 — Budapešta: odpadki od bele pločevine (od tvornice za pločevinasto ambalažo;

1005 — Berlin: star baker, stara medenina, star bron;

1006 — Berlin (za izvoz v Kanado): umetno cvetje, ročna dela, ščetkarsko blago, preproge, parfemsko blago, lončena posoda, emajlirano blago, galanterijsko blago, igrače, orodje, razni proizvodi domačega obrta, tekstilni proizvodi (obleke), rokavice, ovratnice, svila za ovratnice, trikotaža;

1007 — Harbin (Mandžukuo): išče se zveza z našimi izvozniki, ki bi se zanimali za tamošnji trg.

Opombe:

Št. 1.: Berlin — neka tvrdka išče zvezo z našimi izvozniki raznih kovin, bakra, svinca, cinka in kositra;

Št. 2.: Sfax (Tunis) — neka tvrdka želi uvažati v Jugoslavijo maslo iz oljčnega olja, gobe, datelje, limone, pomaranče, superfosfate in naravne fosfate ter išče v ta namen zvezo z našimi interesi.

Izvozniki, ki se zanimajo za eno od navedenih ponudb ali povpraševanj, naj se obrnejo na Zavod za pospeševanje zunanje trgovine Beograd, Ratnički dom, ter naj pri tem navedejo: 1. številko, pod katero je blago navedeno, 2. točno označbo vrste blaga, 3. način embalaže z ozirom na tržne uzance, 4. količino razpoložljivega blaga, 5. ceno, franko naša meja ali cif pristanišče države, kamor naj pride blago, 6. plačilne pogoje in 7. rok dobave. Za boniteto tujih trdk Zavod ne jamči.

Tržna poročila

Ljubljanski živinski trg

Zadnji ljubljanski živinski trg v sredo je bil slabo obiskan in tudi dogon je bil majhen. Cene se niso izpremenile, kupčija je bila slaba. Na trg je bilo postavljenih (v oklepajih število prodane živine) 101 vol (35), 33 krav (13), 22 telet (16), 23 prešičev (7), 156 pujskov (52) in 72 konj (prodanih pa je bilo samo 38). Cene so bile te: voli I. vrste 4.75—5.25, II.

4—4.50, III. 3.25—3.75, krave za rejo 3—4.50, teleta 6—7, prešiči 5—7 Din za kg žive teže. Konji po 400—3500 Din za žival.

Zagrebski tedenski sejem

Dogon zlasti goveje živine je bil na zadnjem zagrebškem tedenskem sejmu zelo velik. Mnogo živine je bilo prodane za Španijo. V splošnem so ostale cene neizpremenjene, le cene prešičev so se povišale za 50 par.

Dogon: 64 bikov, 940 krav, 194 junic, 264 volov, 62 juncev, 203 telet, 252 konj in žrebet, 740 prešičev in 465 pujskov.

Cene (za kg žive teže): biki po 3 do 4, krave za klanje po 3.25 do 4.50, krave klobasarike po 2.25 do 3, junice po 4 do 4.50, teleta za rejo po 800 do 900 din za žival, voli I. vrste po 4.50 do 5, II. po 4 do 4.50, bosanski po 2.75 do 3.50, junci po 3 do 4, živa teleta po 7 do 8, sremski špeharji po 8 do 9, zaklani po 12.50, pujski do 1 leta po 11, lahki konji po 4 do 5, srednji po 5 do 6 in težki po 7.5 do 8 tisoč din za par, lahka žrebeta po 1000 do 1800, težka po 1500 do 2000 din za žival, konji za klanje po 1 do 2 din za kilogram.

Detelja po 50 do 60, seno po 35 do 45, olava po 50 do 65, slama za krmo po 30 do 35 din za 100 kg. Buče po 0.50 do 1 din za glavo, krompir po 60 do 75 par, zelje po 65 do 80 par in repa po 70 do 90 par.

Trgovci!
Naročajte
„Trgovski list“!

Radio Ljubljana

Nedelja, dne 20. sept. 8.00: Vsel jutranji pozdrav (plošče) — 8.15: Preos iz franc. cerkve — 8.45: Verski govor (p. dr. Rant) — 9.00: Čas, poročila — 9.15: Venček na-

rodnih (plošče) — 9.30: Prenos prireditve Rdečega križa iz Beograda — 10.30: Slovanska glasba (Radijski orkester) — 11.30: Promenadni koncert vojaške godbe — 13.00: Čas, obvestila — 13.20: Plošče po željah naročnikov — 17.00: Kmet. ura: Odbira plemenjakov (Jože Okorn) — 17.20: Ura lahke glasbe: Notranjski trio — 18.10: Koncert Akad. pevskega kvinteta — 19.00: Čas, vreme, poročila — 19.30: Nac. ura — 19.50: Pester spored izvaja radijski orkester — 21.00: Prenos svetovnega koncerta iz Amerike — 22.00: Čas, vreme, poročila — 22.20: Koncert radijskega orkestra.

Ponedeljek, dne 21. septembra.
12.00: Ameriški plesni orkestri (plošče) — 12.45: Poročila, vreme — 13.00: Čas, obvestila — 13.15: Operne fantazije (plošče) — 14.00: Vreme, borza — 18.00: Pisani zvoki (igra radijski orkester) — 19.00: Čas, vreme, poročila — 19.30: Nac. ura — 19.50: Harmonisti pojo (plošče) — 20.10: Zdravstvena ura: Jesenske nevarnosti (dr. I. Pirc) — 20.30: Koncert klasične komorne glasbe izvaja Ljubljanski kvartet (gg. Leon Pfeifer, Franjo Staneti, Vinko Sušteršič, G. Müller, J. Gregor) — 21.30: Koncert radijskega orkestra — 22.00: Čas, vreme, poročila — 22.20: Radijski jazz.

Torek, dne 22. sept. 12.00: Reproduc. koncert na wurliških orglah — 12.45: Poročila, vreme — 13.00: Čas, spored, obvestila — 13.15: Zabaven opoldanski spored (radijski orkester) — 18.00: Koncert radijskega orkestra — 19.00: Čas, vreme, poročila — 19.30: Nac. ura — 19.50: Reproduc. koncert na dveh harmonikah — 20.10: Prevrednotenje premoga (prof. Fr. Pengov) — 20.30: Večer lahke glasbe in veselih pesmic — 22.00: Čas, vreme, poročila — 22.20: Radijski jazz.

„TRIGLAV“ INDUSTRIJA PERILA IN OBLEKE J. OLUP, LJUBLJANA

STARI TRG 2
POD TRANČO 1
KOLODVORSKA UL. 8

priporoča svoje izdelke
po najnižjih cenah
in najnovjših krojih
Trgovci znaten popust!

Volna, svila, bombaž, nogavice, pletenine itd. itd. stalno v bogati izbiri in po najnižjih cenah v trgovini

Karl Prelog, Ljubljana

● Židovska ulica 4

● Stari trg 12

STRGULEC PAVEL

IZDELOVANJE ŽIČNIH POSTELJNIH
VLOG IN ZELEZNIH POSTELJ
SPREJEMAJO SE TUDI POPRAVILA
LJUBLJANA, Gosposvetska c. 13, Kolizej
TELEFON 38-97

NA MALO IN VELIKO!

Lastni izdelki! Prvovrstna izdelava!

Srajce za gospode

v veliki izbiri v vseh številkah n. pr.: modne poplin in cefir z dvema ali z enim šport ovratnikom, trpežne turing, bele šifon, panama, svilene, oksford, spalne srajce, spodnje hlače barvaste in bele, triko majce, delavne plašče, kakor tudi vse modne potrebščine priporoča po konkurenčnih cenah tvrdka

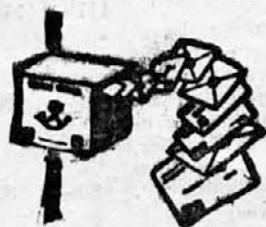
F. I. Goričar, Ljubljana, Sv. Petra cesta 29

Moško perilo se izdeluje tudi po naročilu

KLIŠEJE

vseh vrst po
fotografijah
ali risbah
izvršujejo
najsolidnejše
klišarna

ST. DEU
LJUBLJANA
DAIMATINOVA 13

„KUVERTA“
D. Z. O. Z.

LJUBLJANA
Tyrševa cesta št. 67

TVORNICI KUVERT IN
KONFEKCIJA PAPIRJA

TELEFON 38-97

STAVBNI MATERIAL

izolacije vseh vrst, heraklit, keramika, šamof, mavec, cevi, beli cement itd. se kupi najceneje pri

MATERIAL
LJUBLJANA

Tyrševa c. št. 36c
Telefon štev. 27-16

KNJIGOVEZNICA JUGOSLOVANSKE

TISKARNE

reg. zadr. z o. zav.

LJUBLJANA, KOPITARJEVA 6

Nudi polizredno nizkih cenah: Salda-konte, štrace, jourmale, šolske zvezke, mape, odjemalne knji-

žice, risalne bloke itd.

Nakup naših izdelkov z znamko **EF-KO**
Vam jamči za stalen porast
Vašega prometa

MODNE PLETENINE
INTERLOK-trikot-PERILLO

F. KOS

LJUBLJANA, Židovska ul. 5

